

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
Камско-Устьинский муниципальный
район
исполнительный комитет
Большесалтыковского сельского
поселения

422831, Республика Татарстан,
Камско-Устьинский район,
с. Б.Салтыки, ул.1 Мая, 26А
тел. (8437) 35-8-19
ИНН 1622004644

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
Кама Тамагы
муниципаль районы
Олы Салтык авыл жирлеге
башкарма комитеты

422831, Татарстан Республикасы,
Кама Тамагы районы,
Олы Салтык авылы, 1 Май урамы, 26А
тел. (8437) 35-8-19
ИНН 1622004644

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

«07» ноябрь 2024 ел

КАРАР

№ 18

2025-2030 елларга Кама Тамагы муниципаль
районының Олы Салтык авыл жирлеге территориясендә
«Төзекләндерү, энергетика нәтижәлелеген
һәм юл куркынычсызлыгын арттыру»
муниципаль программасын раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» . 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Салтык авыл жирлеге Советы карары белән расланган Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Торак фондын, территориясен тышкы төзекләндерү һәм карап тоту кагыйдәләре», энергияне сак тоту һәм энергетика Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында ", Россия Федерациясендә энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру турында һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында "Федераль законны,"Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында" 08.11.2007 елгы 257-ФЗ номерлы Федераль законны гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән Россия Федерациясендә энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру чаралары планы Россия Федерациясе актлары, «Юл хәрәкәте иминлеге турында» 1995 елның 10 декабрэндәге 196-ФЗ номерлы Федераль законы белән

к а р а р б и р ə м:

1. «2025-2030 еллар чорына Олы Салтык авыл жирлеге территориясендә энергетика нәтижәлелеген, юл куркынычсызлыгын яхшырту» муниципаль максатчан программасын расларга.

2. Программаны финанслау, 2025 елдан башлап, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Олы Салтык авыл жирлегенең муниципаль бюджетында каралган акчалар чикләрендә тиешле финанс елына гамәлгә ашырырга.

3. Әлеге қарар халыққа игълан ителергә тиеш.
4. Әлеге қарарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә қалдырам.

Олы Салтық авыл жирлеге башқарма
комитеты житәкчесе

Р.М.Вафин

2025-2030 елларга «Кама Тамагы муниципаль районының Олы Салтык авыл җирлеге территориясендә «Төзекләндерү, энергетика нәтижәләлеген һәм юл куркынычсызлыгын арттыру» муниципаль максатчан программасы»

Муниципаль максатчан программа паспорты

2025-2030 елларга «Кама Тамагы муниципаль районының Олы Салтык авыл
жирлеге территориясендә төзеклөндөрү, энергетик нәтижәлелекне һәм юл
куркынычсызлыгын арттыру»

Программа атамасы	"Кама Тамагы муниципаль районының Олы Салтык авыл жирлеге территориясендә 2025-2030 елларга төзеклөндөрү, энергетика нәтижәлелеген һәм юл куркынычсызлыгын арттыру" (алга таба текстта - Программа)
Программаны эшләү өчен нигез	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында " 2003 елның 6 сентябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон; "Энергияне сак тоту турында һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру хакында һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында"2009 елның 23 ноябрәндәге 261-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясендә энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру буенча "энергияне сак тоту турында һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру турында һәм аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында"Федераль законны гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән чаралар планы Россия Федерациясе актлары»,»юл хәрәкәте иминлеге турында"1995елның 10 декабрәндәге 196-ФЗ номерлы Федераль законы, «Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2007 елның 8 ноябрәндәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон
Программа житәкчесе	Кама Тамагы муниципаль районының Олы Салтык авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаны төп эшләүче	Кама Тамагы муниципаль районының Олы Салтык авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаның максатлары	Кама Тамагы муниципаль районының Олы Салтык авыл жирлеге территориясендә тәртипне, архитектура-сәнгать бизәлешен һәм санитария торышын саклау, комплекслы төзеклөндөрү системасын камилләштерү». Бистә халкының ялы һәм эшчәнлеге өчен уңайлы шартлар тудыру. Урамнарны яктырту, челтәрләрне һәм яктырту приборларын модернизацияләү исәбенә урамнарны яктырту приборлары ярдәмендә электр энергиясен куллануны киметү; урамнарны яктырту сыйфатын яхшырту; мемориалны карап тоту, гражданның яшәү шартларын яхшырту; урамнарны яктыртуның норматив

	<p>һәм югары нәтижәле торышына китерү, урамнарны яктырту челтәрләренең ышанычлылығын һәм озын гомерлелеген арттыру, поселокны тышкы яктыртуның эстетик төрөн булдыру, юл хәрәкәте иминлеген булдыру, юл хәрәкәтендә катнашучыларны кисәтү, юл-транспорт травматизмын булдырмау;</p> <p>Төзекләндерү объектларын паспортлаштыруны тәмин итү.</p>
Программаның бурычлары	<ul style="list-style-type: none"> - территорияләрне карап тотуның бердәм тәртибен билгеләү; - физик һәм юридик затлар территорияләрен төзекләндерү чараларын гамәлгә ашыруга жәлеп итү һәм аларның чисталык һәм тәртип саклаган өчен жаваплылығын арттыру; - территорияләрдән файдалануны, аларны саклауны һәм төзекләндерүне контрольдә тотуны көчәйтү, <p>авыл жирлеген урамнарда яктырту торышын яхшыртырга;</p> <p>челтәр эшенең ышанычлылығын һәм озак булуын арттырырга;</p> <p>электр энергиясен экономияләү һәм эксплуатация чыгымнарын киметү исәбенә бюджет чыгымнарын киметергә;</p> <p>гражданның яшәү шартларын яхшыртырга;</p> <p>Юл хәрәкәте куркынычсызлыгын арттырырга Юл-транспорт иминлеген арттырырга авыл жирлеге юлларында балаларның имгәнүләрен булдырмау; автомобиль юлларында чокырлыкларны һәм башка житешсезлекләрне бетерү юлы белән урам-юл челтәрендә хәрәкәт итүнең куркынычсыз шартларын тәмин итү, авыл жирлеген төзекләндерү дәрәжәсен күтәрү; район территориясендә төзекләндерү объекттын тулысынча паспортлаштыруны үткөрү.</p>
Программаны тормышка ашыру сроклары	2025-2030 еллар
Программаның чаралары исемлеге	Автомобиль юлларын һәм инженерлык корылмаларын тоту. Юлларны, кюветларны, жәяүлеләр өчен юлларны, күперләрне, тротуарларны төзекләндерү.

	<p>торак пунктлар урамнарын яктырту; Жирлекнең торак пунктларын яшеллөндерү һәм яшел утыртмаларны карау, агач һәм куаклар утырту, агарту, яшел үсентеләр утырту, палисадникларда, клумбаларда чөчөкләр утырту; Жирләү урыннарын оештыру һәм карап тоту; Санап алынмаган чүплекләргә бетерү, территорияне чүп-чардан, пычрактан чистарту, торак пунктлар урамнарын кардан чистарту, чүп-чар чыгару; Янгын сүндерү сулыкларына килү юлларын яңартырга; халыкның күпләп ял итү урыннарын төзекләндерү; Ишегалды территорияләрен төзекләндерү дәрәжәсен күтәрү; торак йортларга якын килү һәм килү юлларын яхшырту; Бөек Ватан сугышында катнашучыларга һәйкәлләр һәмobeliskлар реконструкцияләү һәм ремонтлау, балалар һәм спорт майданчыкларын төзекләндерү; -бәйрәм бизәлеше өчен урамнарны, баннерларны яктырту өчен бизәнү һәм иллюминацияләр; Су белән тәмин итү; Районның торак пунктларында төзекләндерү объектларын паспортлаштыруны тәмин итү.</p>
<p>Башкаручылар Программаның төп чараларын</p>	<p>- Кама Тамагы муниципаль районының Олы Салтык авыл җирлегенә башкарма комитеты»; - предприятиеләр һәм оешмалар җитәкчеләре (киләшү буенча); - ТИҮ рәисләре (киләшү буенча).</p>
<p>Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы</p>	<p>Программаны тормышка ашыру өчен финанслауның гомуми күләме 8935,94 мең сум тәшкил итә, шул исәптән еллар буенча: 2025 ел - 1394,00 мең сум 2026 ел - 1419,20 мең сум 2027 ел- 1463,50 мең сум 2028 ел - 1507,41 мең сум 2029 ел - 1552,63 мең сум 2030 ел - 1599,21 мең сум Искәрмә: Программаны финанслау күләме фаразланган характерга ия һәм тиешле дәрәжәдәге бюджетларны тиешле елга булдыруны исәпкә алып, шулай ук республика һәм район бюджетыннан чараларны уртак финанслауга акчалар бүлеп бирүне исәпкә алып</p>
<p>Программаның үтәлешен күзәтү һәм идарә итүне</p>	<p>- Программаның гомуми җитәкчелеген һәм аны гамәлгә ашыруның барышын күзәтүне Программа җитәкчесе башкара. Программа җитәкчесе ел саен Программаның чираттагы календарь елына беренче чираттагы чараларын төгәлләштерә һәм алдагы елга чаралар исемлеген</p>

оештыру системасы	проектлый. Программаны гамэлгә ашыруның барышын тикшереп тору Программаның чараларын башкаручыларның гамәлләренә еллык мониторинг ясау системасыннан гыйбарәт.
-------------------	--

1. Проблеманың эчтәлеге һәм кирәклеген нигезләү аны программа методлары белән хәл итү

Әлеге Программа торак пунктларын төзекләндерү, яшелләндерү, санитария торышын яхшырту һәм архитектура-сәнгать бизәлеше чараларын гамәлгә ашыру өчен төп чара булып тора, хәзерге авыл җирлеген тормыш белән тәмин итү системасы халык өчен кирәкле булган күп кенә үзара ярдәмчеләрдән тора. Аның урам утларын яктырту шундый ярдәмче булып тора.

Кагыйдә буларак, яшәүчегә аның конкрет яшәү зонасының яшәү һәм куркынычсызлык өчен нормаль шартлар белән тәмин ителүе мөһим. Энергия чыганаclarына чыгымнарның туктаусыз үсүе урам яктырту челтәрләрен эксплуатацияләгәндә чыгымнарны шактый киметергә һәм энергияне сак тотуны экономияле нәтижәле режимда тәмин итәргә мөмкинлек бирә торган урамнарны яктыртуны реконструкцияләү буенча нәтижәле чаралар үткөрү зарурлыгын арттыра. Энергия саклаучы җиһазларны куллану сизелерлек икътисади нәтижә бирәчәк.

Урам челтәре транспорт инфраструктурасының мөһим өлеше булып тора. Урамнарны яктырту, шәһәрнең төп урамнарында һәм квартал эчендәге территорияләрендә яктырткычларны һәм тышкы яктырту линияләрен алыштыру юл хәрәкәте куркынычсызлыгын арттырырга мөмкинлек бирәчәк.

Яктырту җайланмасын нәтижәле эксплуатацияләү электр энергиясен экономияләү һәм эксплуатация чыгымнарын киметү исәбенә бюджет чыгымнарын киметергә, челтәрләр эшенең ышанычлылыгын һәм озакка сузылуын арттырырга, гражданның яшәү шартларын яхшыртырга мөмкинлек бирәчәк.

Кама Тамагы муниципаль районының Олы Салтык авыл җирлеген төзекләндерү проблемаларын хәл итүгә программалы-максатчан якин килү кирәк, чөнки Кама Тамагы муниципаль районының Олы Салтык авыл җирлеген төзекләндерүнең комплекслы төзелеш системасыннан башка бистә халкының эшчәнлегә һәм ялы өчен уңайлы шартлар тәмин итүдә нинди дә булса мөһим нәтижәләргә ирешү мөмкин түгел. Администрация һәм предприятиеләр, учреждениеләр, ТИҮ рәисләре, поселокның тормышын тәмин итүче һәм төзекләндерү белән шөгыльләнүче халык гамәлләренең төгәл килешенүе мөһим. Кама Тамагы муниципаль районының Олы Салтык авыл җирлеген төзекләндерү перспективасын билгеләү куелган бурычларны хәл итүгә акчалар тупларга мөмкинлек бирәчәк, аерым төзекләндерү элементларын агымдагы ремонтлауга акча тотмаска ярдәм итәчәк.

Программаны финанс белән тәмин итү Кама Тамагы муниципаль районының Олы Салтык авыл җирлегә бюджеты исәбеннән гамәлгә ашырыла».

2. Программаның төп максатлары, бурычлары, гамәлгә ашыру сроклары.

Программаның максатлары һәм бурычлары түбәндәгеләр:

-Кама Тамагы муниципаль районының Олы Салтык авыл жирлеге территориясендә тәртип, төзекләндерү, архитектура-сәнгать бизәлеше һәм санитария торышын тоту чараларын гамәлгә ашыру;

- халыкның яшәү өчен уңайлы мохит булдыру;

- ишегалды территорияләрен төзекләндерү дәрәжәсен күтәрү, торак йортларга якын килү һәм килү юлларын яхшырту;

- территорияләрен карап тотуның бердәм тәртибен билгеләү;

-күмү урыннарын карап тоту;

- физик һәм юридик затлар территорияләрен төзекләндерү чараларын гамәлгә ашыруга жәлеп итү һәм аларның чисталык һәм тәртип саклаган өчен жаваплылыгын арттыру;

- ишегалды, квартал эчендәге машина юлларын норматив таләпләренә тәмин итәргә мөмкинлек бирә торган дәрәжәгә кадәр торгызу һәм транспорт-эксплуатацияләү торышын күтәрү;

- кече архитектура формалары белән яңа хужалык, балалар һәм спорт мәйданчыклары булдыру һәм булганнарын төзекләндерү.

- юлларны яктыртуны төзекләндерү һәм торгызу;

- челтәрләрен һәм яктырту приборларын модернизацияләү исәбенә электр энергиясен урам яктырту приборлары ярдәмендә куллануны киметү;

- урамнарны яктыртуның сыйфатын яхшырту;

- гражданның яшәү шартларын һәм уңайлылыгын яхшырту;

- урамнарны яктыртуны норматив һәм югары нәтижәле хәлгә китерү;

- урам яктырту челтәрләренең ышанычлылыгын һәм озын гомерлелеген арттыру;

- авыл жирлеген тышкы яктыртуның эстетик төрен булдыру;

- юл хәрәкәте иминлеген арттыру;

- авыл жирлеген төзекләндерү дәрәжәсен күтәрү;

- бистәнең дәрәжәсе кимү.

Юл хәрәкәте иминлеге планында Программаны гамәлгә ашыруның нигезе юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү буенча куелган максатларга ирешүне тәмин итүнең хокукый, оештыру, финанс һәм башка төрләрен булдыру, авыл жирлеге территориясендә юл-транспорт һәлакәтләрен шактый кыскарту булырга тиеш.

Программаны гамәлгә ашыру сроклары - 2025-2030 еллар.

3. Программа чаралары системасы

Программа-максатчан чараларга түбәндәгеләр керә:

- территорияне жыештыру, территорияне чүп-чардан, пычрактан, кардан даими чистартуны, чүп-чарны чыгаруны, яшел утыртмаларны карауны да керттеп;

- тышкы төзекләндерү элементларының эчтәлеге;

-яңа жайланмалар урнаштыру һәм ТБО мәйданчыкларын ремонтлау;

контейнерлар һәм бункерлар сатып алу;

-жирләү урыннарын төзекләндерү;

- муниципаль берәмлек территориясен яшелләндерү;

- юлларны карап тоту һәм эксплуатацияләү;

энергетика нәтижәлелеген арттыру;

- авыл жирлеге урамнарын яктырту жайланмасын урнаштыру.
- урамнар һәм автобуслар маршрутлары булган урамнарда дежур яктырту оештыру планлаштырыла.
- икенче дәрәжәдәге урамнарда яктылык ясарга,
- электр калканнарын ремонтларга,
- ут баганаларын алыштырырга һәм ремонтларга,
- күптарафлы счетчиклар билгеләргә.
- балалар травматизмын кисәтергә.
- жирлекнең юл чөлтөрөн оештыруны камилләштерү.
- Программаны финанслау күләмен билгеләү һәм раслау;
- программаны гамәлгә ашыру хисабын, мөглүмати-аналитик материалларны әзерләү;
- Программа бурычларын һәм максатларын яктыртуга, Программаны гамәлгә ашыруның барышы турында халыкка жөткерүне оештыру.

Программаны гамәлгә ашыру нәтижәсендә Кама Тамагы муниципаль районының Олы Салтык авыл жирлеге территориясендә халыкның ялы һәм эшләве өчен уңайлы шартлар тудыру көтелә.

Программаның нәтижәләгә түбәндәге күрсәткечләр буенча бәяләнә:

- муниципаль берәмлек халкын төзекләндерү эшләренә жәлеп итү проценты;
- жөтлек предпрятиеләрен һәм оешмаларын төзекләндерү эшләренә жәлеп итү проценты;
- жөтлекне һәм предпрятиеләрне - инженерлык чөлтөрләре хужаларын төзекләндерүне тәмин итүче предпрятиеләрнең үзара эшчәнлек дәрәжәсе;
- муниципаль берәмлекнең төзеклеге дәрәжәсе (авыл жөтлеген яхшыртылган өслекле автомобиль юллары, тышкы яктырту чөлтөрләре, яшел утыртмалар, балалар өчен уен мөйданчыклары булган автомобиль юллары белән тәмин итү).

4. Программа чараларын ресурслары белән тәмин итү

Программа чараларын финанслау муниципаль бюджет акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла. 2025-2030 елларда планлаштырыла торган чыгымнарның гомуми суммасы - 8935,94 мең сум.

5. Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программа чараларын гамәлгә ашыру Программа паспортында күрсәтелгән төп чараларны башкаручыларның барысы тарафыннан да гамәлдәге законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

керемнәр һәм чыгымнар сметасын булдыру;

-югарырак органнар бюджетларынан акчалар бүлеп бирүне килештерү;

- урамнарны яктырту чөлтөрләрен карап тоту, ремонтлау, төзү һәм реконструкцияләү буенча муниципаль заказлар үтөүче оешмаларны билгеләү өчен конкурслар үткөрү, контрактлар төзү һәм аларны гамәлгә ашыру;

-программаны гамәлгә ашыруны тәмин итүче норматив - хокукый актлар эшләү;

- программаны гамәлгә ашыруда катнашучы оешмалар эшчәнлеген координацияләү;

-2025-2030 елларга Олы Салтык авыл җирлеге территориясендә энергияне сак тоту һәм урамнарны яктыртуның энергетик нәтижәләлеген арттыру өлкәсендә озак сроклы максатчан программаны гамәлгә ашыруны тикшереп тору.

Әлеге Программаны гамәлгә ашыруның төп координаторы - Кама Тамагы муниципаль районының Олы Салтык авыл җирлеге башкарма комитеты».

6. Программа белән идарә итүне оештыру, аны гамәлгә ашыруның барышын тикшереп тору

Программа чараларын вакытында һәм сыйфатлы үтәгән, аны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелгән финанс чараларын рациональ файдаланган өчен җаваплылык «Башкаручылар» графасында күрсәтелгән оешмалар һәм ведомстволар китерә.

7. Программаның ахыргы нәтижәләре көтелә.

Программалы чараларны гамәлгә ашыру балалар һәм спорт майданчыкларын төзекләндерергә, рөхсәтсез чүплекләрне бетерергә, Бөек Ватан сугышында катнашучыларга һәйкәл-obeliskны яңартырга, күмү урыннарын карап тотуны яхшыртырга, яңын сулыкларына килү юлларын төзекләндерергә мөмкинлек бирәчәк. Территорияне яшелләндерү, ел саен агачлар һәм куаклар утыртырга, шулай ук энергия саклаучы технологияләр кертү, социаль эффект, травматизмны киметү, транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте куркынычсызлыгын арттыру исәбенә агымдагы эксплуатация чыгымнарын киметүдән икътисади файда алырга.

Юл-транспорт һәлакәтләрендә һәлак булучыларның һәм яраланучыларның саны юл хәрәкәтендә катнашучыларның хокукый тәрбиясе, юл-транспорт һәлакәтләренең хәвеф-хәтәр дәрәжәсе кимү, хәрәкәт тизлеген оптимальләштерү, транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәтен югары куркыныч булган урыннарда контрольдә тотуны тәмин итү, урам-юл челтәрендә куркынычсыз хәрәкәт шартларын тәмин итү, юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күрүчеләр өчен зыяннарның авырлыгын киметү һәм юл-транспорт һәлакәтләрен ачыклау системаларын кертү нәтижәсендә юл һәлакәтләренең куркынычын киметү нәтижәсендә килеп чыга.

Муниципаль берәмлектә яшәүчеләргә үз кече Ватанына карата мәхәббәт һәм хөрмәт, Кама Тамагы муниципаль районының Олы Салтык авыл җирлеге территориясендә чисталык һәм тәртип саклауга уңай караш.

